

HOC LIBRO CONTINETUR
OBSAH

Præfatio	pag.	9
Predhovor	pag.	10
I Clericorum promotiones et sacrae ordinationes	pag.	11
II Ordinácia klerikov a posvätné rády	pag.	21
III Libri formatarum ex archivo Camerae Apostolicæ Archivi Secreti Vaticani ...	pag.	30
IV Formačné knihy z Archívu Apoštolskej komory Vatikánskeho tajného archívu	pag.	43
V Formulae litterarum diplomaticæ abbreviatæ / Skrátené diplomatické formule listín	pag.	54
VI Conspectus librorum formatarum exhaustorum / Prehľad skúmaných formačných kníh	pag.	58
VII Conscriptio fontium exhaustorum ex Archivo Secreto Vaticano / Prehľad použitých prameňov z Vatikánskeho tajného archívu	pag.	59
VIII Opera adhibita (auxilia geographica nec non topographica complectentia) / Použitá literatúra (zahŕňajúca aj geografické a topografické práce)	pag.	60
IX Abbreviationes et signa / Skratky a značky	pag.	67
X Editio	pag.	69
Pontificatus Martini papæ V. (1417-1431)	pag.	69
Pontificatus Eugenii papæ IV. (1431-1447)	pag.	73
Pontificatus Nicolai papæ V. (1447-1455)	pag.	81
Pontificatus Pauli papæ II. (1464-1471)	pag.	90
Pontificatus Sixti papæ IV. (1471-1484)	pag.	95
Pontificatus Innocentii papæ VIII. (1484-1492)	pag.	101
Pontificatus Alexandri papæ VI. (1492-1503)	pag.	147
Pontificatus Leonis papæ X. (1513-1521)	pag.	243
Pontificatus Hadriani papæ VI. (1522-1523)	pag.	251
XI Index nominum personarum, locorum et rerum notabilium	pag.	260

PRÆFATIO

Monumentorum Vaticanorum Slovaciae volumine quarto, cuius pars prima nunc in lucem editur, illis scriptis Archivi Secreti Vaticani (Città del Vaticano, Archivio Segreto Vaticano) continentur, quae fontibus peculiaribus eiusdem tabularii sub titulo *Libri formatarum* asservantur et ad res gestas Slovaciae inde ab annis 1424 usque ad 1524 spectant. Series ista pars fundi archivalis est, qui prodierat a Camera Apostolica, rem pecuniariam Curiae Romanae administrante. Ea de causa omnia volumina sub tomo quarto huiusce editionis cum titulo argumentoque Camerae apostolicae laudantibus suis specialibus numeris, suo tempore occurrunt. Quae hoc in volumine congesta apparent, ex investigatione in annis 2012-2013 exstiterunt tamquam pars propositi investigatorii, quod stipendio sublevavit sedes historica facultatis philosophicae Universitatis Tyrnaviensis verum etiam adiuvantibus moralibus operibus Instituti historici Slovaci Romani, membri scilicet scienti- cae eiusdem Almae.

Personam spiritus moventis, ut Institutum historicum erigeretur proposita investigatoria huiusmodi prosecuturum, gerebat professor Richardus Marsina, vir in historia Medii Aevi optime versatus, qui animum meum et omnium, qui haec proposita diligenter sequuntur, advertit ad magnum momentum Archivi secreti Vaticani ad investigandas res gestas Slovacas. Haec litterarum monumenta, quamquam ad historiam Slovaciae illustrandam multum valent, ad hos dies omnino non investigata manebant et ideo incognita. Dicitur autem potest se magnum momentum habere, quia continentur pluris datis historicis, personalibus, topographicisque et post conscriptionem magnam decimarum in territorio hodiernae Slovaciae in annis 1332-1337 peractam (quam tomos primus praesentis editionis Monumenta Vaticana Slovaciae a professore Vincentio Sedlák curatus in lucem edidit) hic solus existit fons, qui tantam abundantiam rerum terrae nostrae ecclesiasticarum nec non profanarum investigatoribus praeberet.

Gratias igitur debeo maximas imprimis praelibato professori Richardo Marsina, rei diplomaticae peritissimo, qui me in hoc volumine praeparando valde adiuvit eximia sua rerum scientia experimento collecta consiliisque ingenuis; deinde omnibus membris sedis historici eiusdem Universitatis Tyrnaviensis, pro conditionibus investigandi optimis procreandis; postremo reverendo Mons. Vladimiro Stahovec, Instituti pontificii Slovaci Cyrillo-Methodiani Romani rectori, item admodum reverendo domino Marco Haratim, eiusdem Instituti vicerectori, nec non totae pie communitati, quae ibidem Deo famulans commoratur, pro hospitalitate mihi clementissime oblata. Recensendis textibus ad publicandum praeparatis operam navavit sedulam saepe assertus professor Richardus Marsina, item Miloš Marek et Susana Lopatková, homines doctissimi, hisque me gratissimum praebeo.

Dabam Romae, VII Kalendas Novembris anno 2014

V L A D I M Í R R Á B I K

PREDHOVOR

Štvrtý diel edície Monumenta Vaticana Slovaciae, ktorého prvá časť sa čitateľovi dostáva do rúk, obsahuje písomnosti z rokov 1424 až 1524 uložené v špecifickom fonde vo Vatikánskom tajnom archíve pod označením Libri formatarum, ktoré svojou povahou patria k slovenským dejinám. Séria uvedených formačných kníh je súčasťou archívneho fondu, ktorý pochádza z Apoštolskej komory – tá mala na starosti ekonomické zázemie úradného chodu Rímskej kúrie. Z tohto dôvodu preto aj všetky ostatné zväzky, ktoré budú postupne a vo svojom čase publikované v rámci tohto štvrtého dielu Monument, budú okrem svojho špeciálneho titulu niesť aj súhrnné označenie Camera Apostolica. Publikovaný materiál v prítomnom zväzku je výsledok výskumu, realizovaného vo Vatikánskom tajnom archíve v rokoch 2012 až 2013 ako súčasť vedeckého projektu vatikánskeho slovacikálneho výskumu, ktorý v súčasnosti realizuje Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave s podporou Slovenského historického ústavu v Ríme pri Trnavskej univerzite, vedeckej súčasťi tejto univerzity. Vznik a formovanie takehoto výskumného zamerania uvedeného vedeckého pracoviska katedry histórie je produktom úsilia prof. PhDr. Richarda Marsinu, DrSc., ktorý po dlhé desaťročia upozorňoval na potrebu vatikánskeho výskumu a jeho dôležitosť pre slovenské dejiny. Aj z uvedeného dôvodu teda patrí k najvýznamnejším zameraniam katedry s celoslovenským dosahom.

Historická matéria, ktorá je predmetom prítomnej edície, je vo svojej podstate úplne neznámym historickým prameňom, ktorý doteraz ešte nebol spracovaný. Možno konštatovať, že je pritom jeho význam pomerne veľký, pretože obsahuje množstvo historických a topografických reálií. Po veľkom súpise pápežských desiatkov z rokov 1332 až 1337, ktoré podrobne preskúmal a vo forme novej vedeckej edície publikoval profesor Vincent Sedlák ako prvý diel slovacikálnych Monument, a ktorý nám zatiaľ priniesol najviac informácií o cirkevnej štruktúre na našom území z vatikánskych prameňov, sa práve formačné knihy ukazujú ako ďalší veľmi významný zdroj údajov tohto druhu.

Z vyššie uvedených dôvodov ďakujem predovšetkým profesorovi Richardovi Marsinovi, ktorý ma svojou skúsenosťou, nezištnými radami a zbehlou v diplomatickej vede neustále podporoval pri výskume, ďalej tiež všetkým členom Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity, vedeniu fakulty i univerzity, za vytvorenie optimálnych podmienok pre výskum a trpezlivosť a napokon aj Pápežskému inštitútu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, menovite Mons. Vladimírovi Stahovcovi a Rev. Marekovi Haratimovi, rektorovi a vicerektorovi tohto inštitútu i všetkým tamojším členom, ktorí ma vo Večnom meste so všetkou láskavosťou prichýlili a v mnohom vyšli v ústrety. Neľahkú úlohu recenzovania edície na seba prevzali už uvedený prof. Richard Marsina a vynikajúci kolegovia doc. Mgr. Miloš Marek, PhD. a doc. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD. Jazykovú redakciu slovenských textov vykonal PhDr. Marián Manák, PhD. Všetkým som za ich nezištnú pomoc a rady zaviazaný úprimnou vďačnosťou.

V Ríme 26. októbra 2014

V L A D I M Í R R Á B I K